

Talousarvio vuodelle 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2021-2022

293/04.041/2019

KH 02.12.2019 § 402

Kuntien talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain mukaan neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja mikäli taseessa on alijäämää yli 500 €/asukas, kuuden vuoden aikana. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntaliiton laatimassa talousarvio ja -suunnitelmasuosituksessa on tarkemmin määritelty talousarvion tehtävät ja rakenne. Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät suunnitelman rakenteen. Kaupungin kokonaistalouden näkökulmaa korostetaan tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan esittämisellä. Tuloslaskelmalla osoitetaan, minkälaisen tuloksen talousarvio tuottaa ja miten se muodostuu. Rahoituslaskelmalla selvitetään rahoitustarve ja miten se katetaan.

Tulosohjauksen näkökulma puolestaan toteutetaan käyttötalousosan ja investointiosan toiminnallisilla tavoitteilla ja määrärahoilla. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetut toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi toimenpiteiksi tai mitattaviksi palvelujen määräksi.

Kemijärven kaupungin taloustilanne ja talousarviosuunnittelun lähtökohdat

Kemijärven kaupungilla on vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan kattamatonta alijäämää yhteensä 4,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 talousarviolla pyritään 0,6 milj. euroa ylijäämäiseen tulokseen talouden tasapainottamiseksi.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuodelta 2019 muodostuu kuitenkin lisää alijäämää arviolta 1,3 miljoonaa euroa ilman erillisiä tytäryhtiöiden tuloutuksia ja kumulatiivinen alijäämä kasvaa 5,4 miljoonaan euroon. Tämä alijäämä on

katettava vuoden 2022 loppuun mennessä.

Valtuusto hyväksyy palvelualueiden määrärahan kokonaiskäytön ja antaa valtuudet lautakunnille ja kaupunginhallitukselle jakaa määrärahat käyttösuunnitelmilla palvelualueiden vastuualueille ja yksiköille.

Talouden tasapainottamiseksi vuoden 2020 talousarviota varten kaupunginhallitus on antanut tarkennetun raamin, jonka pohjalta talousarvioesityksiä on valmisteltu palvelualueilla. Raami oli kaupungin taloustilanteen mukaisesti erittäin tiukka ja edellyttää toiminnalta sopeuttamista menokehityksen hillitsemiseksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.10.2019 kokouksessaan pidettäväksi tulo- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2020 vuoden 2019 tasolla.

Kilpailukyky sopimus päättyy vuonna 2019 ja sen myötä palautetaan valtionosuustaso tasolle ennen kiky-leikkauksia. Kemijärven osalta valtionosuus kasvaa 1,1 milj. euroa. Verotulotilitys kasvaa ja vuoden 2020 verotulot ovat 650 000 euroa vuoden 2019 toteutumaa korkeammat.

Kunta-alan työntekijöiden lomarahaleikkaus 30 % toteutettiin 2/2017-9/2019 ja työaikaa pidennetään keskimäärin 24 tuntia vuodessa. Lomarahaleikkaus poistui, mutta työajan pidennys jäi voimaan ainakin sopimuskauden loppuun. Nykyinen sopimuskausi päättyy 31.3.2020. Talousarvioon on varattu sopimuskorotuksina palkkoihin 0,6 % palkkasummasta.

Kuntien eläkemaksut muuttuivat vuonna 2019, sillä varhaiseläkeperusteinen maksu poistui ja korvautui työkyvyttömyyseläkemaksulla, mikä maksetaan osana työnantajan maksamaa palkkaperusteista maksua. Keva laskuttaa työnantajan maksut uuden, vuoden 2019 alusta käyttöön otetun tulorekisterin ja rekisteriin ilmoitettujen tietojen perusteella.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintakate sisältäen liikelaitoksen on vuodelle 2020 yhteensä -54 129 000 euroa.

Investointitaso on tulevana vuosina korkea ja vaikuttaa suoraan kaupungin lainanottotarpeeseen, koska investointeja ei pystytä toteuttamaan omarahoituksella.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen lainanottotarve vuonna 2020 on 10,6 milj.euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään samanaikaisesti 5,6 milj. eurolla. Taloussuunnitelmavuosien 2021-2022 osalta tilanne näyttää velkaantumisen osalta todelta pahalta, sillä velkamäärä näyttää kasvavan esitettyjen investointien ja toimintamenojen vuoksi suunnitelmakaudella jopa 51,2 milj. euroon eli yli 7 260 euroon asukasta kohden.

Vuoden 2020 talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut, joissa vertailukohtana on kuluvan vuoden tilinpäätösennuste (31.10) ovat:

- toimintamenojen kasvu 1,2 %
- toimintakatteen muutos 0 %
- vuosikate 3,2 milj. euroa, mikä kattaa poistot 139 prosenttisesti
- investointien tulorahoitus 52,9 %
- tilikauden tulos 0,9 milj. euroa
- bruttoinvestoinnit -6,1 milj. euroa
- rahoitustarve (toiminnan ja investointien rahavirta) -2,8 milj. euroa
- lainamäärä euroa/asukas 4 771 euroa (ilman konserniyhtiöiden lainoja)

Talousokehitys 2014-2022

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintakate	-57 831	-55 015	-55 075	-55 716	-55 130	-54 790	-54 129	-53 405	-52 715
Muutos %	5,0	-4,9	0,1	1,2	-1,1	-0,6	-1,2	-1,3	-1,3
Tulorahoitus	57 989	54 270	56 200	56 243	56 310	55 588	57 370	57 675	57 794
Muutos %	1,6	-6,4	3,6	0,0	0,2	-1,3	3,2	0,5	0,2
Vuosikate	711	-110	2 369	527	1 181	798	3 241	4 270	5 079
Yli-/alijäämä	-1 999	-2 730	4 209	-1 844	-1 227	-1 263	916	2 079	2 959
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-2 513	-5 243	-1 034	-2 878	-4 105	-5 368	-4 452	-2 373	586
Nettoinvestoinnit	-4 055	-3 886	8 249	-1 763	555	-4 350	-6 024	-5 654	-4 699
Lainakanta milj. €	32,2	32,6	32,9	34,5	32,7	37,7	42,9	47,4	51,2

Oheisena toimielinten päätökset vuoden 2020 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021-2022 sekä yhdistelmä toimielinten investointiesityksistä.

Liikelaitoksen osalta talousarviokirjaan on muutettu luvut kaupunginhallituksen antaman raamin mukaiseksi.

Talousarviossa ei ole mukana talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteitä vuosille 2020-2022 johtuen sopeuttamisohjelmatyön keskeneräisyydestä. Sopeuttamisohjelmassa esitetyillä toimenpiteillä on henkiöstövaikutuksia ja yt-menettely tulee käydä ennen toimienpitemien hyväksymistä ja niiden sisällyttämistä talousarvioon. Sopeuttamisohjelma tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi tammi-helmikuussa 2020. Sopeuttamisohjelman toimenpiteet kohdistuvat talousarviovuoteen ja suunnitelmakaudelle, joten sopeuttamisohjelman hyväksymisen jälkeen talousarvio 2020 avataan ja toimenpiteet sisällytetään siihen tavoitteina ja resurssimuutoksina ja tuodaan muutettu talousarvio valtuuston hyväksyttäväksi helmikuun loppuun mennessä.

Liitteenä 1 talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2021-2022 -ehdotus.

Oheisena kaupunginhallitukselle tiedoksi henkilöstösuunnitelma v. 2020-2022.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmaksi ja valtuuston hyväksymän talouden sopeuttamisohjelman mukainen muutettu talousarvio ja -suunnitelma tuodaan valtuustolle hyväksyttäväksi viimeistään helmikuun loppuun mennessä.

Päätös: Kaupunginhallitus palautti asian uuteen valmisteluun teknisluonteisten korjausten vuoksi.